

В.О. Демченко, Н.О. Ткаченко, О.О. Майборода

Дослідження вітчизняного фармацевтичного ринку гомеопатичних лікарських засобів

Запорізький державний медичний університет

Ключові слова:*гомеопатичний препарат, маркетингові дослідження, фармацевтичний ринок.***Ключевые слова:***гомеопатический препарат, маркетинговые исследования, фармацевтический рынок.***Key words:** *homeopathic medicine, marketing research, pharmaceutical market.*

Проаналізовано вітчизняний ринок гомеопатичних лікарських засобів за такими параметрами, як асортиментна фірмова структура, її широта й глибина, розподіл гомеопатичних лікарських засобів за АТС-класифікацією.

Проанализирован отечественный рынок гомеопатических лекарственных средств по таким параметрам, как ассортиментная фирменная структура, ее широта и глубина, распределение гомеопатических лекарственных средств в соответствии с АТС-классификацией.

The article analyzes the home market of homeopathic medicines on such parameters as: assortment firm structure, its width and depth, the distribution of homeopathic medicines according to ATC-classification.

Останніми роками в Україні спостерігається зростання уваги до нетрадиційних методів лікування, зокрема до гомеопатії. Фармацевтичний ринок інтенсивно поповнюється новими гомеопатичними препаратами, що використовуються хворими переважно з метою лікування різних хронічних захворювань, доля яких, за інформацією ВООЗ, безперервно зростає [1,2,4,6,8].

Мета роботи

Дослідження стану вітчизняного фармацевтичного ринку гомеопатичних засобів.

Матеріали і методи дослідження

Здійснено аналіз інформації зареєстрованих в Україні гомеопатичних лікарських препаратів, що міститься в законодавчих документах, офіційних сайтах Міністерства охорони здоров'я та Компендіумі [3,9,10].

Результати та їх обговорення

У ході дослідження встановлено, що сучасний арсенал становить 187 гомеопатичних препаратів з урахуванням усіх пропозицій. Оновлення номенклатури гомеопатичних засобів на вітчизняному ринку відбувається переважно за рахунок реєстрації нових препаратів [5,7,8].

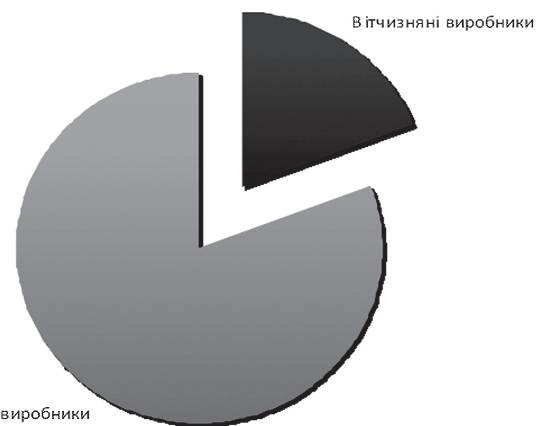
Основними виробниками гомеопатичних препаратів на вітчизняному фармацевтичному ринку є провідні фірми Німеччини, Австрії, США, Росії та України.

У середньому на 1 вітчизняний гомеопатичний препарат припадає 4 препарати імпортного виробництва. Частка імпорту на ринку становить 81%, а вітчизняних препаратів – 19% (рис. 1).

Більша частина номенклатури представлена німецькими компаніями («Heel», «DNU», «Homvioga Arzneimittel», «Bionogica»), а також препаратами, імпортованими з країн ближнього зарубіжжя («Матерія Медика», Росія). Препарати, що випускаються «Національною Гомеопатичною Спілкою» і «Арніка», формують більшість асортименту вітчизняних гомеопатичних засобів (рис. 2).

Як показав аналіз на підставі АТС-класифікації, гомеопатичні препарати належать до 29 груп, що рекомендуються для лікування різних патологій [3].

Отже, гомеопатичні препарати ввійшли до 9

З зарубіжні виробники

Рис. 1. Співвідношення часток вітчизняних і зарубіжних гомеопатичних препаратів на ринку України.

анатомічних груп, серед яких найбільшу кількість складають засоби, що впливають на респіраторну й сечостатеву систему, статеві органи, а саме 28% та 18% відповідно (рис. 3).

Гомеопатичні препарати за формами випуску представлені таблетками, гранулами, розчинами для ін'єкцій в ампулах, краплями пероральними, сиропами, зборами у фільтр-пакетах, супозиторіями ректальними, розчинами гомеопатичними у флаконах, спреями назальними, мазями (гелями), карамелями, драже. На тверді лікарські форми припадає найбільша частка препаратів – 52% від усього асортименту. На рідкі форми доводиться 43% номенклатури, м'які – 4%, аерозолі – 1% (рис. 4).

Найбільша глибина асортименту характерна для препаратів імпортного виробництва. Гомеопатичні препарати вітчизняних виробників представлені, переважно, твердими формами (гранули, крупка в пеналах або пакетах). Зазначене стосується і препаратів, що імпортуються з країн ближнього зарубіжжя.

Висновки

1. Сучасний арсенал гомеопатичних лікарських засобів становить 187 препаратів з урахуванням усіх пропозицій.

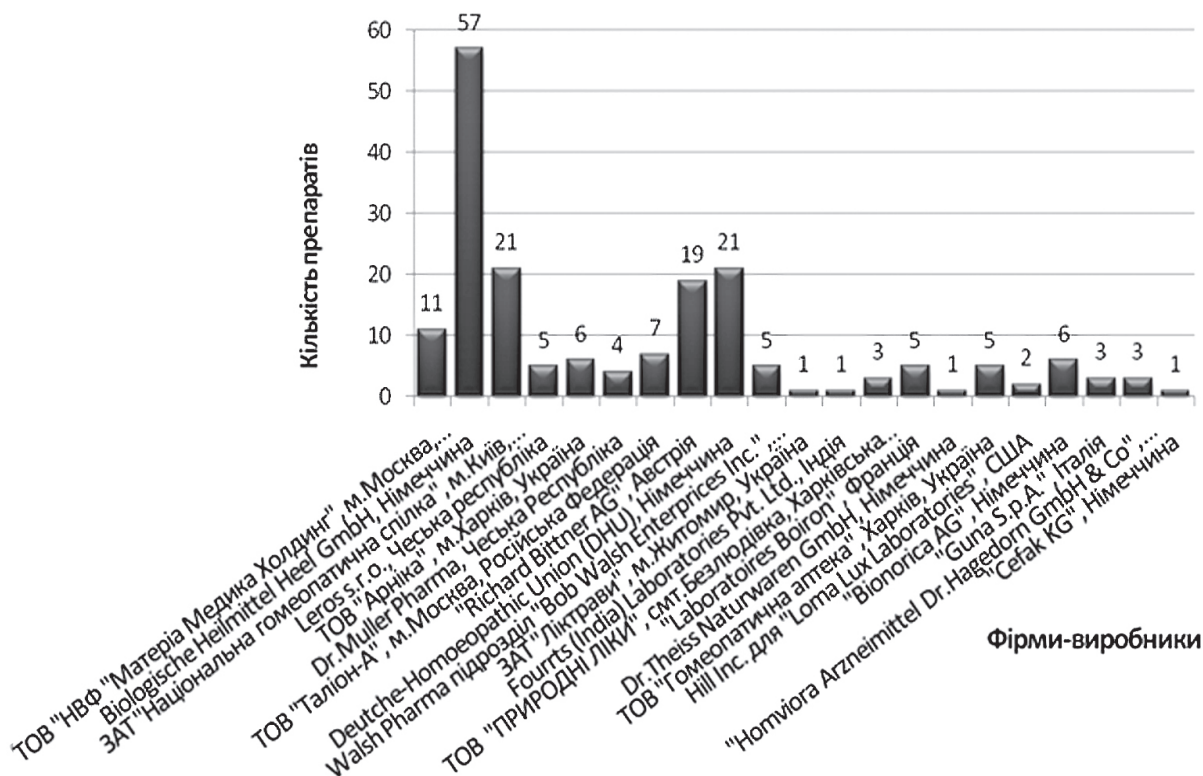

Рис. 2. Діаграма розподілу асортименту гомеопатичних препаратів за фірмами-виробниками на вітчизняному фармацевтичному ринку.

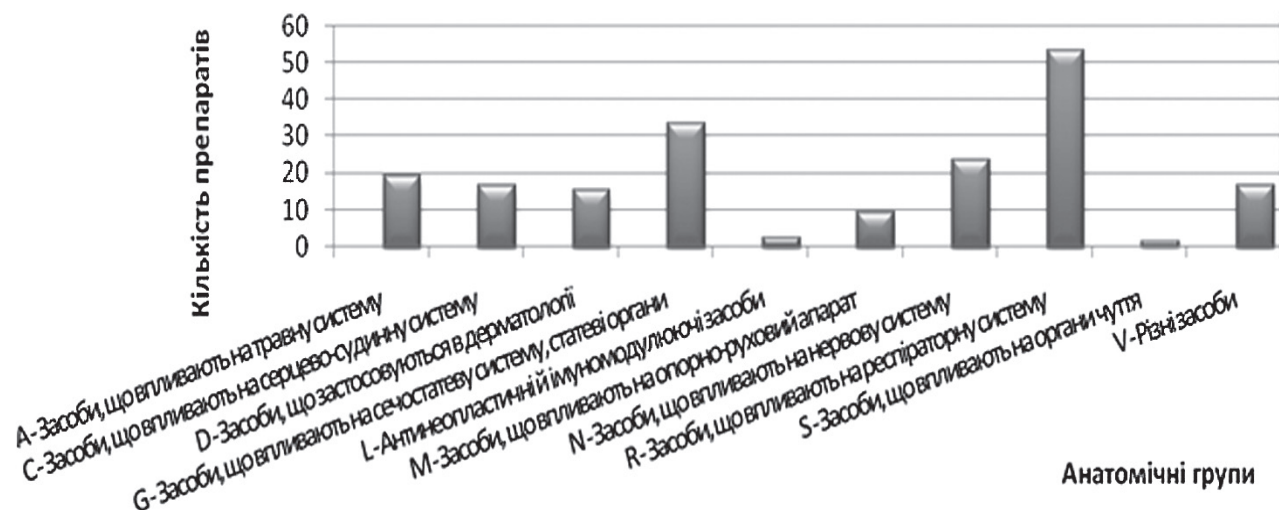

Рис. 3. Діаграма розподілу гомеопатичних препаратів за анатомічними групами.

2. На фармацевтичному ринку гомеопатичні препарати представлені як іноземними, так і вітчизняними виробниками, доля яких становить 81% і 19% відповідно.

3. Згідно АТС-класифікації, гомеопатичні препарати ввійшли до 9 анатомічних груп, серед яких найбільшу кількість складають засоби, що впливають на респіраторну систему.

4. За формами випуску гомеопатичні препарати розподілилися нерівномірно. Найбільша частка

препаратів припадає на тверді лікарські форми, які становлять 52% від усього асортименту.

5. Враховуючи, що гомеопатія має давню історію, її методи лікування активно застосовуються і арсенал лікарських засобів поступово поповнюється, можна відзначити, що ринок гомеопатичних лікарських засобів є перспективним, привабливим і потребує активної інформаційної підтримки фірм-виробників для розвитку в Україні.

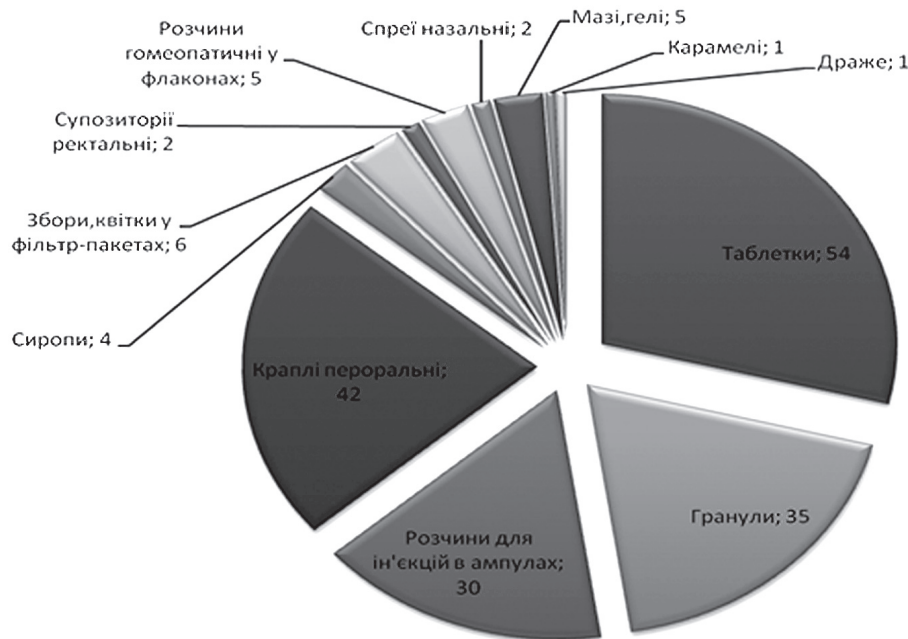

Рис. 4. Діаграма розподілу за лікарськими формами гомеопатичних препаратів, представлених на вітчизняному ринку.

Література

1. Башмакова Н. Альтернативные методы глазами соотечественников / Н.В. Башмакова, Е.В. Башмакова, Н.Н. Бедрань, М.В. Юдина // Укр. гомеопат. щорічник. – 2002. – Т. V. – С. 95–98.
2. Кейн С. Гомеопатическая фармация: введение и руководство / С. Кейн. – М.: ГМ, 2002. – 256 с.
3. Компендиум 2009 – лекарственные препараты / под ред. В.Н. Коваленко, А.П. Викторова – К.: Морион, 2009. – 2224 с.
4. Костенникова З. Введение в гомеопатическую фармацию / Костенникова З.П., Акашкина Л.В., Островский А.З. – М.: Симилия, 2003. – 208 с.
5. Листопад А. Гомеопатические лекарственные средства на фармацевтическом рынке Украины [Електронний ресурс] / А. Листопад // Провизор. – 2000. – №4. – Режим доступу до журн. – <http://www.provisor.com.ua/archive/2000/N4/listopad.php>.
6. Лопатинська О. Сучасний стан та перспективи удосконалення технології, стандартизації та забезпечення населення гомеопатичними засобами: автореф. дис. ... канд. фарм. наук: спец. 15.00.01 «Технологія ліків та організація фармацевтичної справи» / О.І. Лопатинська – Львів, 2002. – 19 с.
7. Лопатинська О. Фармакоеконімічні аспекти гомеопатичної практики / О.І. Лопатинська, Т.Г. Калинюк // Укр. гомеопат. щорічник. – 2002. – Т. 5. – С. 160–163.
8. Моцич О. Гомеопатичні лікарські засоби, їх офіційний статус у світі та в Україні, стан виробництва та реалізації / О.П. Моцич // Укр. гомеопат. щорічник. – 2002. – Т. V. – С. 163–173.
9. Про затвердження Переліку лікарських засобів, дозволених до застосування в Україні, які відпускаються без рецептів з аптек та їх структурних підрозділів: наказ МОЗ України від 02.11.2009р. № 793 // Аптечний аудит. – 2009. – №24. – С. 3–112.
10. <http://mozdocs.kiev.ua/liki.php>

Відомості про авторів:

Демченко В.О., к. фарм. н., асистент каф. управління та економіки фармації ЗДМУ.
Ткаченко Н.О., доцент каф. управління та економіки фармації ЗДМУ.
Майборода О.О., студент 5 курсу фармацевтичного факультету ЗДМУ.

Адреса для листування:

Демченко В.О. 69035, м. Запоріжжя, пр. Маяковського, 26, ЗДМУ, каф. УЕФ.
Тел.: (061) 2362248